

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's Gravenhage; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Ds A. Ringnalda, Soerabaja; Ds J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentieën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Advent. — Uit de Schrift: Gen. 49: 18. — Kerkelijk Leven. — Geestelijke Adviezen. — Literatuur en Kunst. — Rondom het Zakenleven. — Pop. Wet. Schetsen: Het Chiliaisme en het Oude Testament. XI. — Opvoeding en Onderwijs. — Perschoon. — Boekbespreking. — Correspondentie. — Kerknieuws. — Advertenties.

HOOFDARTIKEL

ADVENT.

Het naderende kerstfeest brengt ons weer de adventsstemming. Er gaat in allen weer wat open, de verwachting namelijk, dat eens gebeuren gaat het wonder, waarop we hopen.

Vanwaar het komt, weet niemand uit zich zelf, maar in allen leeft de hoop, dat het anders kan en anders zal, dan het nu in de wereld gaat. Dat komen gaat een blijder existentie, een volkomener bestaan, dan tot nu toe ooit kon worden bereikt.

Ook worden hoofden opgeheven, om het te verwachten. Want sterk leeft in velen het besef, dat het nieuwe komen moet van boven, als een wonder zich aan de wereld openbaren moet. Evolutie is een mooie gedachte. Maar ze is het gif, waarmee men heeft getracht, te dooden de verwachting, die naar boven uitgaat. Zonder dat dit gelukte. Ieder kerstfeest is de overwinning dier verwachting over hen, die slechts horizontaal denken willen.

Bovendien is onuitroeibaar het verlangen, het wonder nog eens te beleven. Nu nog, in dit leven. Het ouder worden doet dat verlangen niet verliezen, maar spant het slechts te sterker.

Zoo gaat ook nu de verwachting weer open. Zo wordt in deze koude dagen als door een warme zon beschenen. Als een open bloem staat ze. En na kerstmis sluit ze zich weer, en sluimert in. Als vorige jaren. Altijd te vergeefs!

Gaarne zetten we onze zielen open voor dat, wat in de wereld omgaat, voor wat de verwachting aanblaast. Al dadelijk zijn we geneigd in deze door en door echt menselijke verwachting een werk des Geestes te erkennen. Wat is er schooner dan het opheffen van hoofden naar omhoog? Meedoen zullen we aan wat zoo groote heerlijkheid blijkt.

En toch, mogen we dat wel? Geschiedt dat niet met miskenning van wat in de kribbe van Bethlehem is neergedaald, van het wonder, dat daar aan de wereld is geopenbaard? Rekken zich nu onze halzen nog? En dan het Kindeke in de kribbe? Is dat niet God geopenbaard in het vleesch? Wat doen we met die verborgenheid der godzaligheid? Wie durft het wonder nu nog verwachten, nu het gekomen is?

Of is het niet gekomen? Dat wil zeggen: is het niet gekomen, om bij ons te blijven? Is het ons slechts verschenen, om dan weer op te varen in de hoogte? Heeft het zich aan ons slechts vertoond, om aan te wakkeren het bewustzijn, dat het is, en het verlangen, dat het komen zal? Maar wilde het niet bij ons wonen?

Hoe leven we? Zien we alleen maar terug, naar wat in de historie kwam? Leven we dááruit? Of staren we alleen maar naar de toekomst, naar dat komen gaat? En leven we daarheen?

We schijnen voor de keuze te worden geplaatst. Wat zal het zijn: historisme of adventisme? Het bedenken van wat in Jezus kwam, en de stemming, die advent in ons wekt, ze geven elkander geen kamp. Zullen we voor de verwachting kiezen, en loochenen Bethlehem's schat? Of zullen we bewaren, wat de volheid der tijden gaf en loochenen de verwachting?

Wat op het particuliere terrein der ziel zich afspeelt, was en is ook aan het gebeuren in de geschiedenis der kerk. Altijd ligt daarin het baken in zee. Historisme en adventisme verdrongen elkander daar ook.

Wierp de kerk het oog op de toekomst, en had

ze niets te constateeren, zie, uit een verborgen hoek riep een stem om de beleving van het beden. Met bijbelsche rusting aangedaan, trad een held op, die de wereld overtuigde, dat het heil is nu! Maar toen deze was heengegaan, kwam een ander, grooter dan deze, en hij sloeg de beleving van het heil in deze wereld in stukken, en leerde de menschen uitzien naar een Jerusalem, dat in de wolken is gebouwd.

Arme kerk!

Aan beide zijden was de Schrift met hen. Wie in den Zoon geloof, heeft het eeuwige leven. Wie heeft, dien zal gegeven worden, en wie niet heeft, van dien zal genomen worden, ook wat hij heeft. Volmaakten zijn de geloovigen. Wat uit God geboren is, zondigt niet. En toch anderszids betuigt de Schrift, dat wij in hope zalig worden. De hoop, die gezien wordt, is geen hoop. Wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen. Waartoe werden we wedergeboren dan tot een levende hoop?

Bezitten we het heil of verwachten we het?

Breed was de invloed van het historisme in de negentiende eeuw. Durfde nog iemand te getuigen van het heil, dat niet werd beleefd, maar in de verte werd aanschouwd? Met kerstmis was immers het heil in de wereld gekomen. En kerstmis verdrong de andere feesten. Dat daarmee een paascheest verbonden is en hemelvaart, toen een volk Hem wegnam van hunne oogen, scheen ternauwernood meer waar te zijn. En wat zou men toch met het pinksterfeest aanvragen toen weer van boven de Geest der verlossing kwam, die Geest, die een blijvend contact met den hemel vormt en die ons uitzien doet naar de wederkomst van Hem, die boven lucht en wolken is.

Mooi was het, dat de mannen van het historisme zoo zeer hun blikken naar de aarde gericht hadden! Ze hadden den dood gezien aan dat lijdelijk en onvruchtbare staren in de wolken. Ze zouden in den Naam van Christus de handen uit de mouwen steken, en scheppers zijn nu eindelijk van een cultuur. Ze waren ten volle de aarde toegekeerd, en nu pas zou er ernst gemaakt worden met de roeping der kerk ten opzichte van deze wereld.

In het eerste lag een motorische kracht. God was neergedaald in deze wereld. Daar was een stoot aan de wereldbeweging gegeven. Het was er mee als met een steen, die in het water viel: in al breeder kringen breiden de golven zich uit. Zoo werd met kerstmis het Leven meegedeeld, en zie, al breeder wekte het ook leven. Het Kindeke in de kribbe was een wonder, een centrale van oneindige kracht. Nog wordt de trilling van dat leven in onze harten onverminderd gevoeld.

Een eeuw lang heeft dat historisme bijna onverhinderd gebloeid. Maar de christenheid is moe geworden van het zoeken van God alleen in zich. Alleen van God in ons te weten, doet het ons niet vergeten, dat Hij ook is God boven ons? Doet het ons niet vergeten, dat Hij God is? God, dat wil zeggen Hij, Wiens leven door het onze niet kan worden geassimileerd. Waar bleef de aanbidding?

Moest deze christelijke strooming niet verzanden? Ze was uitgegaan van de komst des Heeren in Zijn genade in Bethlehem. Maar als Zijn leven door ons volkomen kan worden geassimileerd, was er dan wat anders gekomen dan wat er vóór Hem altijd en overal in de wereld was geweest? Lag niet modernisme in het verlengde van deze lijn? En nog erger pantheïsme?

Ge wilt in Christus' Naam de wereld veroveren. In Christus Naam? heeft de historie aan deze strooming gevraagd. En er stonden mannen op, die deze vraag in woorden, die als hamers waren, aandroegen.

De slinger bewoog zich naar den tegenkant. Het wonder is in Bethlehem slechts verschenen. Niet opdat het onder ons zou blijven, en opdat we het Leven, daar geopenbaard zouden assimileren. Niet kerstmis, maar het paascheest is uw dag, en de hemelvaartsdag. Denkt er aan: met Pinksteren kwam

de Geest van den hemel, en Hij raakt uw ziel slechts aan, om u een vergezicht te toonen, en den hemel boven u te openen. 't Heil des Heeren blijft boven u slechts liggen. Want het is het heil van Hem, Dewelke is God boven alles te prijzen in der eeuwigheid.

Het adventisme kwam. Niet in den zin, waarin het in het sectarisme in de gansche geschiedenis der kerk zich heeft geopenbaard. Het heeft nu gedaan, wat het sectarisch adventisme altijd heeft geschuwd, het heeft zich wetenschappelijk geharnast, en het heeft zich een veel breder schriftuurlijken grondslag gebouwd. In deze gestalte kan het adventisme een poging wagen, de gansche kerk te veroveren.

Of het lukken zal? Het historisme gleed als in de geesten in. Het had in tijden van slap geloof, waarin men niet meer boven zich zelf uitgrijpen kon, de trek naar zelfvoldaanheid mee. Zelfvoldaan is toch te christelijk! Maar 't adventisme werkt met mokerslagen, zegt, dat de gansche christelijke wereld vallen moet voor Gods oordeel, geloof niet aan de omzetting ook maar in beginsel van dit ondermaansche leven. Boven de poort zijner school heeft het geschreven: Wie hier binnentreedt, late alle hope varen! Namelijk alle hope op dit leven. Dat is voor geweldenaars en voor extatici.

Op de reformatoren beriepen beide richtingen zich. Beide beweerden, de voortzetting te zijn van de reformatische lijn.

De reformatoren hadden immers met een beroep op het „God in ons“ van de heerschappij der hiërarchie de geloovigen losgemaakt. Het wonder was in het sacrament van het altaar niet, maar het was in de geloovigen zelf: Christus is geboren in hunne harten. Was niet volgens de reformatoren de kracht des levens van Christus in de historie ingegaan?

Maar anderszids, wat hadden de reformatoren gezocht uit de ellende van dit leven! Wat waren ze geweest de predikers van de hoop! Wat staan ze om hun werken bekend als de theologen van het Woord! Dat is altijd het Woord der belofte. Christus was hun nog een belofte.

Inderdaad, die beide richtingen beroepen zich niet te vergeefs op de reformatoren. Ze zijn beide de voortzetting van de reformatische lijn.

Maar ze zijn het dan ook beide. Dat wil zeggen, ze zijn het tezamen. Ze zijn het, elkander aanvullend, en om dat elkander aanvullen afsnijdend beider eenzijdigheid, en wat om die eenzijdigheid werd scheefgetrokken.

Dat komt het duidelijkst uit in het gereformeerde „cum verbo“, met het Woord. De Heilige Geest werkt, naar de gereformeerde belijdenis, niet slechts om het Woord, maar door het Woord. Er is een werking, van Christus door den Geest uitgaande rechtstreeks tot de zielen van de Zijnen. Wel verzelde die werking van den Geest het Woord, en wel richtte ze het hart op het Woord, maar ze had toch zelve geen middel. Van Lydia wordt gezegd, dat de Heere haar hart opende, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd. En de Heere opende het verstand der discipelen, opdat ze de Schriften verstonden.

Zoo werd de reformatie voor eenzijdigheid bewaard. De geloovigen hebben deel aan de kracht van Christus, ingekomen in de wereld, rechtstreeks. Het wonder is aan hen geschied. En toch, door die wedergeboorte kunnen harten en ooren geopend worden voor het Woord der belofte, en hun oogen voor het wonder, dat in Christus verschenen is. Wisselwerking is er ook tusschen het wonder in hen en het zien van het wonder in Christus. Het een wordt hun door het ander versterkt.

Wie waarlijk reformatisch is, houdt die beide gedachten vast.

Wie naar de Schrift leeft, ziet het wonder als geschied, leeft bij de historie, bij dat werd. Immers Christus kwam, om in Zijn Geest ook bij ons te blijven. God in ons. Eens werd Hij in Bethlehem geboren. En eens, zoo belijdt ieder geloovige, werd Hij ook in mij geboren. Ik mocht het wonder beleven.

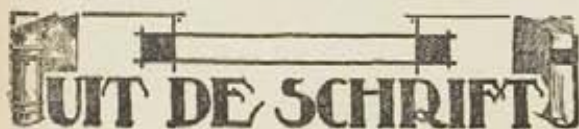
En anderzijds, hoe zijn zijn oogen opengestaan voor het wonder, dat in Christus zoo ver boven hem ligt! Hoe klemt hij zich vast aan het Woord! Hoe zucht hij! En hoe wordt hij in hope zalig! Daarom kennen we ook de adventsstemming.

We miskennen niet het wonder, dat geschied is. Noch dat in Bethlehem geschied is. Noch, dat in onze harten geschied is. Noch dat in de wereld geschied is en geschiedt. In de christelijke actie miskennen we het wonder niet. Daar is veel menschenwerk en veel zondigs in. Maar daar is ook het wonder in.

En toch moet voor ons het wonder nog komen. Wij zuchten, bezwaard zijnde. Ik ellendig mensch! Wereld vol ellende! Het wonder moet aan haar nog geopenbaard worden. Ook in haar historie vóór het einde. Dit is de zin der historie, dat het wonder zich openbare. En straks zal het wonder zich vertoonen, als de hemelen opengaan en de heerlijkheid van het koninkrijk Gods verschijnt. Wij kennen de adventsstemming, wij, die gelooven, dat het wonder geschied is.

Behoort dit niet tot den aard van het wonder, dat het altijd nog komen moet? Altijd! Ook eeuwig! Gods liefde eeuwig het deel der Zijnen, en toch altijd weer zich openbarend als het wonder. Eeuwig bezitten en eeuwig verwachten! Levend uit het wonder en er naar uitziende!

S. G. DE GRAAF.



Stervenslicht.

Op Uw zaligheid wacht ik o Heere.
Gen. 49:18.

Dat is dan het einde van het lange leven van den aartsvader. Eindelijk ligt Jakob op zijn sterfbed en wacht hij, door zijn zonen omringd, op de dood.

De plechtige majesteit van de Dood heerscht in het stille vertrek. Juist zoo als wanneer iemand der uwen sterft en ge uw adem inhoudt als om te luisteren of ge nog de voetstappen van Gods Engel niet hoort. En zoo, als ze misschien om uw bed zullen staan als de zilveren koorde wordt losgemaakt.

Jakob sterft. Maar de bitterheid des doods is geweken. Lounend op het opperste van zijn staf zit de stervende op zijn rustbed en blik in de verte om de toekomst van zijn zonen te zien.

Tot hij plotseling afbreekt in het midden van zijn profetieën en het oog opwaarts heft om op God te letten. En de jubel des geloofs wordt op het sterfbed gehoord: Op Uw zaligheid wacht ik o Heere.

Het laatste leed, dat een kind van God moet smaken, is de dood. Het doorgaan door de donkere vallei. Bitter en bang. Ook al weet ge u geborgen bij Jezus, toch is dat sterven zoo verschrikkelijk. Misschien heeft iemand er al jaren lang voor gebidd.

Misschien Jakob ook — wie zal het zeggen? Maar, wat we wel weten, is, dat de vrees geweken was, toen hij sterven ging; toen hij aan de oever stond van de donkere wateren. Dat hij met een lach van verrukking wachtte aan de open hemelpoort.

Zulk sterven is geen sterven meer, maar een doorgaan tot het eeuwige leven. Een doorgaan door een donkere poort naar een eeuwige heerlijkheid. Het zien lichten achter en boven die kille stroom des doods van de dag in Gods Paradijs, waarover geen avond meer valt.

Wat het zal zijn, weten we niet. Het is nog niet geopenbaard. Men zegt, dat stervenden soms van die heerlijkheid met het brekend oog iets zien. Jakob, de oude zwerver, nu hij zijn voeten zet op het laatste korte pad, dat moet begaan, ziet er iets van door het geloof, en zegt het aan alle reizigers naar Sion, die achter hem aan komen — het is zaligheid. Een zaligheid, nooit uit te meten; een vreugd, die alle smart verbannt. Ongevoel, ongemeten, onuitsprekbre zaligheid.

Neen, zulk sterven is geen sterven meer. Bij zulk sterven smeekt men niet wanhopig om meer licht. Zulk sterven is heengaan in het licht. Door Jezus gedragen worden in het licht naar het licht der eeuwige zaligheid.

We hooren geen stemmen van de overzijde van zaligen, die voor ons aan zijn gegaan. Hoe onze gestorvenen vromen het in hun sterven hebben gehad, kunnen ze ons niet meer meedeelen. Als het wel kon, zouden ze niet van Gods heerlijkheid ons toeroepen: Het valt mee, te sterven als een kind van God? Daartegen zagen we nu zoo lange jaren op — en het was niets anders als een gaan in het licht van de komende dag naar huis.

Op Uw zaligheid wacht ik o Heere — dat heeft niet Abraham gezegd met zijn vorstelijk geloof. Niet Izak met zijn stil naar den Heere gekeerde leven. Van hen zoudt ge het eigenlijk hebben verwacht — en van hun sterven leest ge het niet. Maar Jakob heeft het gezegd en beleefd. Jakob is in dit licht gestorven. Jakob, en dat was de ontrouwe. Een kind van God, ja, maar met zooveel geloofs-

openbaring als de beide andere genoemden niet. En Jakob sterft toch in het volle licht.

Is het niet een prediking? Een prediking, dat genade genade is, onverdiend en onverwacht en toch gegeven. Dat leert hopen op genade, dat ook Jakob, zelfs Jakob, sterven mag in het volle licht.

Het is een raadsel, hoe het kan. Of neen, toch niet. Over de eeuwen heen ziet de patriarch zijn grooten Zoon komen in Bethlehem. De persoonlijke zaligheid; de inhoud en de waarborg der zaligheid. In schaduwen en wijkende nevelen ziet de stervende Hem komen, en daarom roept hij zijn Adventswoord van zijn wachten op de wachtende zaligheid.

Weer is het Advent. Weer wacht heel de Christelijke Kerk en ziet langs den wijzenden vinger der profetie naar Bethlehem's krib.

En dan, als het Advent is in uw ziel, dan leert ge het geheim van het sterven in het licht.

Als het sterfbed licht zal zijn, moet ge in uw leven naar dat licht uw ziel hebben gekeerd.

Het zij dan in onze ziel alles een zich strekken naar den Gekomen Christus. Met bidden. En pleiten en verlaagen. Tot de morgen klimt en het licht is. Dan wandelen Gods reizigers in het licht van het Goddelijk aanschijn voort.

Recht Advent is het uitzien naar Jezus, die het in leven en sterven licht maakt.

Het is wachten op de zaligheid, die de Heere geeft. C. B.



De arbeid onder de verstrooide Gereformeerden in Nederl. Indië.

III. Toekomstperspectieven.

In de laatste twaalf jaren zijn er voor de ontwikkeling van het Gereformeerd kerkelijk leven in Indië groote dingen tot stand gekomen. Waren er tot 1918 slechts twee Kerken, die zich verheugen mochten in het bezit van een eigen dienaar des Woords, op het oogenblik zijn er in de Europeesche Kerken reeds negen predikanten werkzaam. De Kerken, die al eenige tientallen van jaren de weelde van geregelde bediening des Woords smaakten, Batavia en Soerabaja, hebben er elk nu twee, van wie er een haast altijd op reis is om de verstrooiden te bezoeken. Daarnaast kwamen spoedig na elkaar Medan met één, Bandoeng met twee, Semarang met één en Djoeja met één predikant. Djoeja neemt onder deze Kerken een aparte plaats in. Toen de gemeente aldaar tot beroeping van een eigen predikant overging, heeft ze niet om steun bij de Deputaten aangeklopt, omdat het hier niet zoozeer gold de verzorging van een groot aantal verstrooiden, maar van degenen, die op de zendings-terreinen arbeiden en die tot nu toe door de missionaire dienaren des Woords waren verzorgd. Zeker, onder de leden dezer Kerk zijn er ook, die tot de verstrooiden kunnen worden gerekend, maar hun getal is zoo klein en de afstand, die hen van de kerk te Djoeja scheidt, is zoo gering, dat geldelijke steun uit het vaderland voor hun verzorging niet behoeft te worden gevraagd.

Staan we nu aan het einde der voorspoedige ontwikkeling? Zonder te gaan gissen, wat altijd een gevaarlijk werk is, kan gezegd worden, dat de groei in de komende jaren nog zal doorgaan. Merkwaardig is de snelle toename van Gereformeerden in Indië. Van 1927 tot 1930 steeg hun getal met 25 procent. Aan de Generale Synode van 1927 werd gerapporteerd, dat het getal der Gereformeerden in Indië op dat moment, volgens de gegevens van het Kerkelijk Handboek ongeveer 3000 bedroeg, terwijl het laatste rapport der Deputaten melding maakte van ruim 4000. Deze snelle toename vindt haar oorzaak inzonderheid in het gaan van steeds meerderen uit Nederland naar Indië, en onder die velen zijn de Gereformeerden naar verhouding goed vertegenwoordigd. Maar het wijst ook op verrassende activiteit van de Kerken in Indië, die meer voor het voetlicht zijn gekomen en door intensieve bearbeiding van haar leden en door toenemende Evangelisatiearbeid velen tot zich trekken.

Maar deze snelle groei van het zielental stelt hoge eischen aan de predikanten, die daar werken en die door de groote afstanden, omdat ook de uithoeken van de kerkelijke ressorten meer en meer bewoond worden, het werk niet meer naar behooren kunnen verrichten. Het zijn vooral de Kerken van Medan en Soerabaja, die dit gaan merken. En dat spreekt ook van zelf, omdat zij de grootste terreinen in de Buitenbezittingen hebben te bearbeiten en de toename van 'taantal Gereformeerden zich vooral in de Buitenbezittingen als een nieuw probleem openbaart. Immers daar spreken de groote afstanden het sterkst. En daar worden de predikanten, zullen ze den verstrooiden geven wat hun toekomst, steeds meer door verre en lange reizen onttrokken aan den arbeid op de hoofdplaats. In de naaste toekomst zullen dan ook die beide Kerken bijzondere aandacht verdienen, al is het groeien van het zielental niet alleen daar merkwaardig.

Het probleem, waarvoor de Kerk van Medan kwam te staan, is feitelijk al opgelost, doordat de

Kerk van Pematang Siantar tot openbaring kwam en het geweldige terrein van Medans Kerk, dat alleen op Sumatra een oppervlakte van zevenmaal Nederland besloeg, verdeeld is tusschen de twee Kerken, die betrekkelijk dicht bij elkaar liggen, maar die het terrein zoo verdeelden, dat Medan meer naar het Noorden en Siantar meer naar het Zuiden gaat werken. De institueering van de Kerk van Siantar, de tweede in de Buitenbezittingen, is van groote betekenis en heeft de volle belangstelling van de Kerken in Indië. De Kerk van Medan heeft, door een hypotheek te nemen op de schuld-vrije kerk en pastorie, de zusterkerk aan de noodige finantiën geholpen en daardoor haar eigen moeilijkheden aanmerkelijk verzwaaard en daarmee een voorbeeld gegeven aan vele Kerken in het vaderland. Maar ook de Classis Batavia heeft zich niet onbetuigd gelaten. Niet alleen zegde zij aan de Kerk van Siantar het geheele bedrag toe, dat in de kas voor hulpbehoevende Kerken was, ruim f1000, maar besloot levens, dat elke Kerk viermaal per jaar een collecte voor de Kerk van Siantar zal houden. En de Generale Synode zette de kroon op het werk door den Deputaten voor de verstrooiden op te dragen de Kerk van Medan en die van Siantar elk met f3000 jaarlijks te steunen. Toekomstperspectieven zijn hier geopend, die onder den zegen des Heeren veel goeds doen verwachten.

Naast de Kerk van Medan vraagt ook die van Soerabaja bijzondere aandacht. Zoowel te Makasser, op Celebes gelegen, als te Malang in Java's Oosthoek zijn de kringen van daar wonende Gereformeerden zoo gegroeid, dat de Kerk van Soerabaja voor deze buitenleden tot bijzondere stappen moest komen. Te Malang is een keurig kerkgebouw gesticht en te Makasser maakt de kring van Gereformeerden elken Zondag gebruik van het oude kerkje in het fort Rotterdam, dat bereidwillig, zij het ook niet zonder verzet, aan hen werd afgestaan, daar het ongebruikt binnen de muren van het fort niet aan zijn oorspronkelijke bestemming meer beantwoordde. Op dit historische plekje vergaderen nu weer de broeders en zusters, nog gering in getal, meestentijds om te luisteren naar de voorlezing eener predikatie. Maar ook in deze ontwikkeling zit perspectief. Want hieruit moet binnen niet al te langen tijd meer groeien. Wat Makasser aangaat, de besluiten van de laatste Generale Synode wijzen duidelijk in welke richting de oplossing komen zal. Als straks Makasser als Zendingsterrein bezet is, zal ook de verzorging der verstrooiden door den dienaar des Woords, die daar werkt, intensiever ter hand kunnen worden genomen. Voor Makasser breekt het licht al door. En wat Malang aangaat, daar zal het straks tot institueering moeten komen, gevolgd door het beroepen van een eigen predikant, die de verstrooiden in den Oosthoek van Java te verzorgen krijgt.

Wat de ontwikkeling van het kerkelijk leven op de andere terreinen betreft, ik waag mij dienaangaande niet aan voorspellingen. Maar de groei allerwege beofoft ook daar voor de toekomst geen stilstand, maar blijde vooruitgang.

W. G. HARRENSTEIN.



Nóg eens: Geloofsverzekerdheid.

Naar aanleiding van het antwoord, dat ik in het nummer van 7 Nov. gaf op de vraag, of ieder geloovige vóór zijn dood tot verzekerdheid van zijn genadestaat komt, ontving ik een drietal brieven met bedenkingen en met nieuwe vragen, die me noodzakten nog even op dit onderwerp terug te komen.

M. te M. zou de vraag nog graag wat breedvoeriger beantwoord hebben, onder nog meer argumentatie uit de Schrift.

Aan dit verzoek kan ik, tot mijn spijt, niet voldoen. Zakelijk is mijn antwoord, naar ik meen vrij volledig, al is de vorm zoo beknopt mogelijk. Bovendien mag ik, bij de vele vragen die wachten, en bij de beperkte ruimte die elke rubriek in ons blad toegewezen is, niet te lang bij één onderwerp stilstaan.

H. te A. had gehoopt iets te zullen vernemen over de oorzaken van het gemis van verzekerdheid bij veel geloovigen.

Hem moet ik antwoorden, dat hij zich ten onrechte teleurgesteld voelde, wijl de vraag die me gesteld werd, niet de oorzaken van 't gemis van verzekerdheid gold, doch enkel hierover licht wilde hebben, of de verzekerdheid, in dit leven, al of niet het deel wordt van ieder geloovige.

't Mocht daarom niet geven wat hij wenscht. Kan dat, om andere vragen niet ongeduldig te maken, ook nu niet doen. Doch wil zijn vraag, die stellig een zeer belangrijke is, noteeren, om haar, zodra ik er de gelegenheid voor vind, hier te beantwoorden.

Breder moet ik ingaan op een schrijven van R. te B.

Ook R. doet me een vraag. Doch dat is er eene die ik, naar hij zelf had moeten bedenken, niet kan beantwoorden. Of ik iets niet beter weet dan hij,

staat natu dat graag blijkt, dat hij er niet alsof ik be Gods zijde en dat er lijk (in Gó ling van be zijn om v

Doch va antwoord omdat het En voorzo strekking i me, overti hij vermo rustig over het oprech van den (verzekerdh

Oorzaak was, dat woord „en dat op de tot verzek de Schrift wijl het hi R. dacht ervaring; i verband w het liet d orover gal hier met ming die stuk bij de dan zal h windmolen ik den gr Woord Gó

Trouwer om de we overtuigen

In verbi over den w tot verzek tikel heem gestelde v

Laat me ik het volk dan door staat kome Geest het door getu ziel, en d spreken v genade", i voor onze heeft. We l Joh. 3: uit den de liefhebben'

Dat zijn in het Wo het waar g droefheid en dorst n hoofdstuk Catechism worden v

Deze ve weg waari die, die b des Geeste oefening t God vergo geloof daaron s geloofs.

Ook mo dat er bij onderschei omdat men zijn. Want het geval Goestes it ting, meel wezen, nu wordt er geloofswer als een v van genad

R. zal m geboren, d maakt" ka van zijn ve tot kind. l dat de v nade mog Alleen n van allen aan graden Ten slot Leerregele R. meent, rect, naar Eenigheid

V.